

Gostujoče pero

Kdo je vodja pri načrtovanju objektov?

V zadnjem času si tako inženirji (**gradbeništva**, strojništva, elektrotehnike, geodezije ...) kot arhitekti prizadevamo pojasniti, kaj pomeni vodenje projekta.

Argumente naštevamo na obeh straneh; osnovna razlika je v tem, da arhitekti zagovarjajo, da so le oni kompetentni za vodenje projektov za stavbe, inženirji menimo, da smo za vodenje usposobljeni tako inženirji kot arhitekti.

Velika večina bralcev se je verjetno vsaj bežno že srečala s projektom za gradnjo stavbe (stanovanjske, poslovne, hotelske, industrijske ...) ali inženirskega objekta (most, cesta, železnica, vodovod, kanalizacija ...). Projektno dokumentacijo, tako za stavbo kot za inženirski objekt, izdeluje več strokovnjakov, arhitektov in inženirjev, saj je dejavnost projektiranja zelo multidisciplinarna. **Gradbeni zakon** predpisuje, da projektant, torej podjetje, ki je sklenilo pogodbo za izdelavo projektne dokumentacije, določi, kdo vodi izdelavo projekta. Verjetno si vsakdo, ki se bo znašel v vlogi investitorja, predstavlja, da si bo za vodjo projekta izbral tistega, ki mu strokovno najbolj zaupa in ima ustrezne reference. Vendar v členu zakona, ki predpisuje vodjo projekta, piše, da je vodja projekta iz stroke, ki glede na vrsto objekta prevladuje. In tu se postavlja vprašanje, na katerega je treba odgovor uskladiti tako med inženirji kot med arhitekti. Kaj je torej merilo, ki določa, katera stroka je pri stavbi oziroma inženirskem objektu prevladujoča? Tega zakon ne določa. Je predstavnik prevladujoče stroke arhitekt, ki je odgovoren za arhitekturno projektiranje stavbe? Je to gradbeni inženir, ki je odgovoren za mehansko stabilnost in trdnost? Je to strojni inženir, ki je odgovoren za energetsko učinkovitost? Ali elektroinženir, ki odgovarja za vse sisteme in napajanje z električno energijo?

Po mnenju Inženirske zbornice Slovenije je vodja projekta lahko arhitekt ali inženir, saj oba poznata proces projektiranja, potrebe in zahteve vseh sodelujočih strokovnjakov pri izdelavi projektne dokumentacije, želje in finančne omejitve naročnika – investitorja in seveda delo upravnih

organov, ki vodijo upravni postopek pri izdaji gradbenega dovoljenja. Za vodjo projekta sta oba kompetentna, ne nazadnje sta oba opravila strokovni izpit s področja **graditve** objektov, ki vključuje tudi predmet investicijski procesi in vodenje projektov.

Arhitekti pri argumentiranju svoje monopolne vloge naštevajo argumente, ki sodijo v obseg arhitekture kot stroke (umeščanje na parcelo, dostop, orientacija, zasnova stavbe, funkcionalna razporeditev notranjih prostorov in povezave med njimi), že v zelo zgodnji fazi vključevanje drugih strokovnjakov (usklajevanje napeljav, konstrukcije, požarne varnosti ...), vendar stavba ne bo nič drugače funkcionirala in ne bo drugačna, kot si jo je zamislil arhitekt, če bo projektant arhitekture arhitekt, vodja projekta, torej tisti, ki mu investitor zaupa (saj mu je konec koncev zaupal denar), pa inženir. Naloga vodje projekta, kot jo določa **gradbeni zakon**, ni projektiranje, ampak koordinacija izdelave projektne dokumentacije, torej skladnost projektne dokumentacije s projektno nalogo in medsebojna usklajenost načrtov, ki jih izdelajo pooblaščen strokovnjaki različnih strok, kar ob zaključku izdelave vodja projekta tudi potrdi.

Nova zakonodaja je določila štiri regulirane poklice. To so arhitekt, krajinski arhitekt, pooblaščen prostorski načrtovalec in pooblaščen inženir. Vodja projekta ni reguliran poklic, z zakonom je določeno, da je to lahko pooblaščen arhitekt ali pooblaščen inženir. V praksi so bili v času veljave prejšnjega zakona, ki ima glede vodje projekta vsebinsko enako dikcijo, vodje projekta so lahko tako arhitekti kot inženirji (večinoma so bili med inženirji to gradbeni inženirji), z novim zakonom pa je ministrstvo za okolje in prostor vsem upravnim organom izdalo navodilo, v katerem opisuje pomembnost in javni interes arhitekturne stroke ter upravne organe pouči, da je vodja projekta za stavbe lahko le arhitekt, medtem ko za inženirske objekte vodjo projekta določi projektant (podjetje, ki je sklenilo pogodbo o projektiranju). Navodilo torej ne pravi, da je vodja projekta za stavbo arhitekt, vodja projekta za inženirski objekt pa inženir. Navodilo pravi, da je vodja projekta

za stavbo arhitekt, za inženirski objekt pa arhitekt ali inženir. Inženirji smo prepričani, da »ali« velja tudi v primeru stavb, saj vodenje projektiranja ni specifično znanje, ki bi se ga učili na fakulteti, ampak je to večšina, ki se jo pridobi z delom v praksi in jo lahko obvladajo tako arhitekti kot inženirji.

Pri tem pozabljamo, da navodilo ministrstva upravnim organom sploh nima pravne podlage in da je za tolmačenje zakona pristojen le državni zbor, ki je zakon sprejel. Dalje, upravni organi, ki v postopkih izdaje gradbenih in uporabnih dovoljenj upoštevanje navodilo ministrstva, so v prekršku, ker po zakonu sploh niso pooblaščen za ugotavljanje prevladujoče stroke.

Inženirji in arhitekti moramo tvorno sodelovati v projektih in medsebojno spoštovati delo drug drugega. Pri vsakodnevnem delu je nujno sodelovanje inženirjev in arhitektov ter obeh strokovnih zbornic za uveljavljanje posameznih strok, izboljševanje kakovosti naših storitev in prispevek k večji dodani vrednosti celotnega grajenega okolja. Kolega predsednik Zbornice za arhitekturo in prostor pravi, da to lahko dosežemo z doslednim zagovarjanjem načela strokovnih kompetenc in da je vsak na svojem področju strokovnjak. V celoti se strinjava z njim, vendar vodenje ni eno od strokovnih področij in kompetenc, ki bi bile omejene na ozko področje posamezne stroke. Kompetence za vodenje projekta poleg strokovnih zahtevajo tudi poslovne, ki so pri nas zelo redke tako pri arhitektih kot tudi inženirjih, zato mora biti imenovanje vodje projekta v pristojnosti projektanta, ki je za izdelavo projektne dokumentacije tudi odškodninsko odgovoren.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

Navodilo določa, da je vodja projekta za stavbo arhitekt, za inženirski objekt pa arhitekt ali inženir. Inženirji smo prepričani, da »ali« velja tudi v primeru stavb.

